

Sygn. akt V U 246/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2023 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Ewa Nowakowska

Protokolant: st.sekr.sądowy Alina Kędzia

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2023 r. w Kaliszu

odwołania S. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 23 grudnia 2022 r. Nr (...)

w sprawie S. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o rekompensatę z tytułu pracy w szczególnych warunkach

Zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 23 grudnia 2022 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje S. K. przy emeryturze rekompensatę z tytułu pracy w szczególnych warunkach od 01 grudnia 2022r.

Sędzia Ewa Nowakowska

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23.12.2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił S. K. przyznania prawa do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych z uwagi na to, że nie udowodnił co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach do dnia 31.12.2008r., skoro nie przedłożył świadectwa spełniającego wymogi formalne.

W odwołaniu od tej decyzji S. K. domagał się przyznania rekompensaty za ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 ton w okresie od 05.09.1975r. do 17.04.1976r. w Przedsiębiorstwie (...) oraz od 4.06.1976r. do 30.06.1992r. w Przedsiębiorstwie (...) „ w K..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił, co następuje:

S. K. urodził się w dniu (...)

Odbywając naukę w szkole przyzakładowej (...) w K. uzyskał zawodowe prawo jazdy. Z okazanego w Sądzie prawa jazdy wynika, że kategorię C posiada od 1.09.1975r.

Odwołujący się pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Prawo do emerytury uzyskał z urzędu od 30.08.2022r., to jest od ukończenia wieku powszechnego 65 lat.

W dniu 19.12.2022r. wystąpił o przyznanie rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach wskazując, że w okresie od 05.09.1975r. do 17.04.1976r. w Przedsiębiorstwie (...) oraz od 4.06.1976r. do 30.06.1992r. w Przedsiębiorstwie (...) „ w K. pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o (...) powyżej 3,5 tony.

Odwołujący się istotnie we wskazanych okresach pracował w w/w przedsiębiorstwach jako kierowca, jednak ani ze świadectw pracy, ani z akt osobowych nie wynika jakiego typu pojazdami kierował.

Z akt ZUS dotyczących wskazanego w odwołaniu świadka A. M. wynika, że od 15.11.1975r. do 31.07./1978 pracował jako kierowca w Przedsiębiorstwie (...) w T., ale również nie ma danych jakiego typu pojazdami kierował. Ze świadectwa pracy z 31.07.1978r. wynika jedynie, że poza wynagrodzeniem w stawce godzinowej 8,70zł otrzymywał dodatek za prowadzenie pojazdu w wysokości 3 zł. Uzyskał prawo do emerytury w wieku 60 lat, gdyż później był kierowcą samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony w dwóch okresach w przedziale czasowym od 1.09.1977r. do 06.05.1979r., a następnie od 07.05.1979r. do 30.01.2012r. był kierowcą autobusu, przy czym to zatrudnienie dotyczy innego zakładu pracy - Przedsiębiorstwa (...) w K..

(dowód- akta rentowe świadkaAndrzeja M.)

W okresie pracy w T. zarówno świadek A. M. jak i odwołujący się byli kierowcami samochodów ciężarowych marki Z. w przedsiębiorstwie zajmującym się transportem budowlanym. Były to pojazdy typu wywrotka. Każdy kierowca miał przydzielony pojazd na stałe. Wozili różnego rodzaju materiały budowlane na budowy przemysłowe. Pracowali stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. (dowód-zeznania świadka A. M. [00:4-03:51- 00:09] nagrania z rozprawy z 17.05.2023r.

W drugim ze wskazanym zakładów – (...) w K. odwołujący się wykonywał podobną pracę, bo i specyfika obu zakładów był podobna. Był kierowcą samochodów ciężarowych powyżej 3,5 ton, najczęściej marki J., Z.. Pojazdy były powierzane kierowcy na stałe, ale co pewien czas zmieniano je wraz ze zmianą taboru przedsiębiorstwa. Przewoził materiały budowlane dla Kombinatoru Budowlanego albo granulaty do produkcji dla Metalplastu. Również pracował tak stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Dowód- zeznania świadka M. B. [00:10- 00-13] nagrania z rozprawy z 17.05.2023r.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z definicją ustawową z art. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. 2017 poz. 664 t. j. ze zm.) rekompensata jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Przesłanki przedmiotowego świadczenia są sprecyzowane w art. 21, art. 22 i art. 23 ust. 2 ustawy pomostowej.

Zgodnie z powołanymi przepisami rekompensata przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., który ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat do dnia 31 grudnia 2008r. Jednocześnie ust. 2 art. 21 precyzuje przesłankę negatywną, stanowiąc, iż rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Powyższe oznacza, iż dla ustalenia prawa do rekompensaty konieczne jest wykazanie określonego charakteru pracy ubezpieczonego pracownika w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w wymiarze co najmniej 15 lat do dnia 31 grudnia 2008r., przy jednoczesnym braku możliwości uzyskania prawa do emerytury

pomostowej lub prawa emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na skutek zmiany stanu prawnego wprowadzonego ustawą o emeryturach pomostowych. Celem wprowadzonej rekompensaty jest zgodnie z art. 2 pkt. 5 ustawy o emeryturach pomostowych zapewnienie pracownikom uzyskania odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, którzy nie nabędą prawa do emerytury pomostowej.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy nie uwzględniał roszczenia o rekompensatę z uwagi na brak świadectw pracy w szczególnych warunkach.

Z zasady okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, ale w razie braku możliwości uzyskania dokumentu od zakładu pracy możliwe jest wykazywanie pracy w szczególnych warunkach wszelkimi innymi dowodami. Spór o zakwalifikowanie pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach odbywa się w trybie ustalenia prawa do świadczenia przed sądem w ramach odwołania od decyzji organu rentowego. Utrwalone jest już w orzecznictwie, że o zakwalifikowaniu pracy na danym stanowisku do pracy w szczególnych warunkach decyduje nie tyle nazwa stanowiska, co rzeczywisty charakter pracy.

Materiał dowodowy w rozpoznawanej sprawie potwierdza, że odwołujący się na przestrzeni od 05.09.1975r. do dnia 31.12.2008r. przez ponad 15 lat pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 ton.

Stanowisko kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony ujęte jest w dziale VIII pkt. 2 wykazu A stanowiącego załącznik przytoczonego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze / Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zmianami)

Definicję ustawową „pracy w szczególnych warunkach” zawiera art.32 ust 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z tym przepisem za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Praca taka to ta, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Np. praca w narażeniu na hałas ponadnormatywny, praca w zapyleniu, w oparach chemicznych, w wysokich temperaturach lub zmiennych warunkach atmosferycznych. Pracę taką pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Motyw przyświecający ustawodawcy w stworzeniu instytucji przewidzianej w art.32 w/w ustawy opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu i osoba taka ma prawo do wcześniejszej emerytury niż pozostali ubezpieczeni.

W tym stanie rzeczy uznać należy, że skoro S. K. wykazał ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach, nie uzyskał prawa do emerytury wcześniejszej ani pomostowej, to nabył prawo do rekompensaty przy przyznanej mu emeryturze od miesiąca złożenia wniosku w tym przedmiocie, czyli od 01.12.2022r.

Zaskarżona decyzja podlegała więc zmianie i zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono jak w wyroku.

Sędzia Ewa Nowakowska